

105

Daar zijn de
smurfen! Maar
of ze goed zijn?

9

R.E.M. viert
zijn doorbraak

13

kunst

Slagersmeisjes op de Parade

‘Verlangen kan zó groot

Op de Amsterdamse Parade gaat *Popster* in première: fysiek theater, met dans, tekst en deels gezongen trancemuziek. Vriendinnen Marle Brouwer en Clara Hupkes Bovenberg stonden aan de basis. ‘We spreken dezelfde taal.’

JOS BLOEMKOLK

Regisseur Paul van der Laan kijkt intens toe hoe Marle Brouwer en Andreas Denk, gewapend met slagersmessen, een dans uitvoeren op door Almar Kok gespeelde trancemuziek, terwijl Clara Hupkes Bovenberg een poëtisch lied zingt. De dans is liefdevol en dreigend.

We zijn in een rommelig Amsterdams repetitielokaal, waar in het midden een hoog veelhoekig podium staat.

Het stuk, *Popster*, is – met een term die Titus Tiel Groenestege bedacht voor de stukken van toneelgroep Fantasten – een gaaf voorbeeld van ‘fusiektheater’: fysiek theater met muziek. De tekst is van Jurje Bussemaker van theatergroep Aan Tafel.

Popster is in de repetitiefase en kan nog verschillende kanten op. Er moet nog veel ‘gezet’ worden en iedereen is het erover eens dat de toon lichter moet.

Wat wel vast ligt: Andreas Denk speelt een kantoorman die weduwnaar is geworden en nu zijn droom wil verwezenlijken: popster worden. Marle Brouwer speelt een slagersmeisje tot wie hij zich hevige aantrekkingskracht is wederzijds.

Het oorspronkelijke idee voor *Popster* is van Hupkes Bovenberg. Samen met Brouwer – medeoprichter van TG Fantasten – heeft ze het stuk verder ontwikkeld.

Brouwer: “Toen ik in overleg was over wat TG Fantasten deze zomer op de Parade zou maken, dacht ik dat een samenwerking tussen TG Fantasten en Aan Tafel spannend zou zijn. We kozen voor *Popster*. Clara nam de verantwoordelijkheid voor de muziek, ik voor de choreografie.”

Marle Brouwer (34) en Clara Hupkes Bovenberg (26) kennen elkaar van de Amsterdamse toneel- en kleinkunstacademie. Brouwer had toen al twee studies achter de rug: bedrijfsrecht en de dansacademie.

Brouwer: “Mijn ouders vonden het belangrijk dat ik ging studeren, maar ook zelf vond ik rechten interessant. Ik trainde intussen wel zes,

zeven uur per dag en toen ik mijn scriptie aan het schrijven was, deed ik het eerste jaar van de dansacademie. En tijdens het laatste jaar daarvan, deed ik het eerste jaar van de toneelschool. Ik vind leren verslavend.”

Brouwer produceert alle voorstellingen van TG Fantasten en speelt rollen in films (*Moordwijven*) en commercials (*Belvilla*). “Ik wil heel veel tegelijk.”

Clara Hupkes Bovenberg is voornamelijk actrice, al doet zij met Brouwer de productie van *Popster*. “We zijn vriendinnen.”

Brouwer: “We spreken dezelfde taal.”

Hupkes: “Ik ben niet bang van haar. Zij runt de hele toko, maar je moet niet alles doen wat ze zegt. Je moet gewoon meedenken. Je moet slimmer zijn dan Marle. Artistiek gezien vullen we elkaar aan. Marle kan dingen omzetten. Je eigen idee is nooit genoeg. Het moet stapelen. We kunnen er vaak niet van slapen.”

Brouwer: “Het is nooit af. Je moet het blijven ontwikkelen. Ik ken genoeg mensen die dat niet doen.”

‘Groei, groei, groei... en dan ga je dood’

Voor mij is het net als in mijn persoonlijke leven: groei, groei, groei... en dan ga je dood. Zou een refrein kunnen zijn. Groei, groei, groei... en dan ga je dood.”

Past dit stuk, dat een serieuze ondertoon heeft, bij de Parade?

Hupkes: “De Parade is niet per definitie een gezellig circus. In deze voorstelling zit zeker noodzaak; zo veel liefde, heel mijn hart. Een tent op de Parade maakt een onconventionele publiekstelling mogelijk. De mensen kunnen eromheen staan in plaats van ervoor te zitten.”

Brouwer: “Het is de kunst het lichter te brengen en tegelijkertijd de boodschap trouw te blijven.”

Hupkes: “De boodschap is: het

verlangen van twee mensen, het diep verlangen dat iemand je herkent, kan zo groot zijn en zo veel met jezelf te maken hebben dat je het niet aankunt. Het is de angst dat het sluisen opent, dat het je vernietigt.”

Brouwer: “Clara is de bron. Ik speel in haar idee. En daar heb ik veel mee. Het kan zo pijnlijk zijn jezelf te geven. Dat herken ik helemaal.”

Hupkes: “De basis van het stuk staat nu. De komende weken willen we er lichtheid in brengen.”

De schuttingen tussen hoge en lage kunst, tussen amusement en serieus theater, zijn vandaag de dag voor een groot deel weggefallen. Een acteur uit de wereld van Toneelgroep Amsterdam kan in een musical spelen zonder te worden veracht. Brouwer en Hupkes bewegen zich op de grens tussen die twee werelden.

Brouwer: “We zoeken een middenvorm tussen twee uitersten. Aan de ene kant heb je het vermaak, het licht verteerbare, de musical, aan de andere kant is er het theater waarbij het publiek zich afvraagt wat tussen de regels door wordt gezegd, waarbij de boodschap ook gestalte krijgt in de vormgeving.”

“Het is een ingewikkelder boek. Ik wil dat mijn werk vermakelijk is, maar tegelijkertijd meerdere lagen heeft. Het is ook fysiek theater, wat een beroep doet op je associatievermogen. Je moet er net iets meer moeite voor doen. Als je je aan de hand laat nemen, kom je in een fantasiewereld.”

“Daar zijn we zelf heel enthousiast over; voor, tijdens en na de voorstelling. Het publiek komt dingen tegen die het niet had verwacht. Ik praat graag na met ons publiek. Als dan blijkt dat mijn fantasie die van een ander kon ontvlammen, heb ik mijn werk goed gedaan.”

Hupkes: “En zelfrelativering is belangrijk. Dat is heel moeilijk, Nederland is daar slecht in. Het houdt risico’s in. Linda de Mol heeft risico genomen met *Gooische vrouwen* en dat is te prijzen. Het is vermakelijk. Bij *The office*, de tv-serie van Ricky

Clara Hupkes Bovenberg (l), naast Marle

Gervais, wordt zó'n risico genomen. Als ik daarnaar kijk, eet ik de bank op. Zo ongelooflijk. Je stikt bijna van de gêne en daarom moet je lachen. Zelf nemen we zo veel risico als maar kan. En of het dan leuk is...?

zijn dat je het niet aankunt'

Brouwer: 'Ik ben niet bang van haar. Zij runt de hele toko, maar je moet niet alles doen wat ze zegt. Je moet slimmer zijn dan Marle.'

FOTO JAN VAN BREDA

Persoonlijk interesseert 'leuk' me niet."

Brouwer: "Je bent serieus, maar dan relatieveer je en gaat het open en wordt het leuk."

Hupkes: "Maar ik streef er niet

naar. Dat gebeurt vanzelf."

Zoals vrijwel iedereen in de kunstwereld, zijn ook Brouwer en Hupkes Bovenberg verontrust over de kunstvijandige houding van de boven ons gestelden.

Brouwer: "Deze voorstelling moet het, zoals alle voorstellingen op de Parade, hebben van de recette. Verder werken we op projectbasis. Je merkt nu al dat schouwburgers minder risico nemen. Ze zouden wel

meer willen, maar ook zij worden gekort. Ze kiezen daarom meestal trefzekere producties: cabaret of bekende namen. Theaters moeten misschien zelfs sluiten. We mogen gebruik maken van de faciliteiten

van Orkater, maar daarvan is de toekomst ook onduidelijk. En dan die btw-verhoging... Het zou goed kunnen dat alles als een kaartenhuis in elkaar stort."

Hupkes: "Dat voel je nu voor het eerst."

Brouwer: "De cultuurkaart voor scholieren wordt waarschijnlijk afgeschaft. Dat kost ons straks een geliefde doelgroep en scheelt ons tot overmaat van ramp inkomsten. Het zou een groot probleem zijn. Vorig jaar hadden we zeventien keer een schoolvoorstelling."

Hupkes: "Bezuinigingen gingen vaak om kleine groepen, maar het gaat nu ook om Orkater. Het zou vreselijk zijn als dat verdwijnt."

Brouwer: "De kunst heeft ook imagoschade opgelopen. Het is normaal geworden dat mensen zich afvragen: 'Waarom is het er ook? Het zijn aan het subsidie-infuus hangende nietsnutten.' Dat is beledigend. We werken dag en nacht, en vaak voor niks. Dit is zielswerk."

Hupkes: "Het is belangrijk dat de

'We werken dag en nacht. Dit is zielswerk'

kunsten blijven. Kunst is een vorm van reflectie en die is nodig."

Brouwer: "Ik houd van Verdi. Met name live. Wij Verdiliefhebbers zijn in de minderheid. Is het daarom gerechtvaardigd dat ik voortaan voor de opera driehonderd euro moet betalen, terwijl ik die niet heb? Helaas is een aantal politici van mening dat als kunst maar een klein publiek bereikt, het economisch overbodig is. Maar dat is volgens mij een fundamentele denkfout! Als er helemaal geen mensen naar je voorstelling komen, doe je iets niet goed, onder andere je pr, maar als je een kleine groep bereikt, omdat je pioniert of net begint en voor een aantal zielen grote gevoelens inzichtelijk hebt weten te maken, grote, soms radeloos makende gevoelens, dan is dat al meer waard dan al het geld dat die zielen in één leven kunnen vergaren."

Hupkes: "Iemand komt op zijn werk nadat hij een voorstelling heeft gezien en denkt: moet ik de dingen altijd hetzelfde doen? Moet ik niet die en die bellen en voorstellen om het anders te doen, creatiever? Uit de kunst komt iets voort waar de staat ook wat aan heeft. Men is dus bezig zijn eigen ruiten in te kinkelen."

Brouwer: "Maar misschien is het tijdelijk en keert het tij weer. Dan leven we nu even in de *dark ages*."

Het is tijd om de repetitie te hervatten en voort te bouwen op de basis die er nu is. Regisseur Van der Laan zegt: "Ik wil eerst met jullie naar de tekst kijken." Het wordt een lange dag.

Popster door TG Fantasten en Aan Tafel. 16 t/m 21/8 op de Parade in Amsterdam. www.deparade.nl